

 Invalid signature**X** изх. № И-2149 / 18.12.24.

Деловодство НСОРБ

Signed by: ADELINA ASENOVA KOKENOVA

ДО**КМЕТОВЕТЕ НА ОБЩИНИ
ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТИ**

Относно: *Внесен в 51-то Народно събрание проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г.*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КМЕТОВЕ И ПРЕДСЕДАТЕЛИ
НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТИ,**

Законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2025 г. беше входиран официално от Министерския съвет в Народното събрание на 13 декември 2024 г. и е достъпен тук: <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/165876> .

Както Ви информирахме, в изключително кратките срокове за реакция, Управителният съвет на НСОРБ успя да проведе преговорите с министъра на финансите и да защити осигуряването на по-добра финансова рамка за общините за следващата 2025 г. в проекта на Закона.

В първоначалните разчети на Министерството не беше включена целева субсидия за капиталови разходи. В напрегнатите срокове, но при добър диалог със служебния заместник министър- председател и министър на финансите – г-жа Людмила Петкова, УС на НСОРБ успя да възстанови връщането ѝ за 2025 г. в основните бюджетни взаимоотношения, които се утвърждават със Закона.

Резултатите от преговорите по Бюджет 2025 г. са отразени в Протокола за консултациите по чл. 77 от Закона за публичните финанси, който беше подписан между МФ и НСОРБ на 11 декември 2024 г. и е част от пакета документи към Законопроекта, които министърът на финансите внася в Министерския съвет. Протоколът е публикуван на интернет страницата на НСОРБ и е достъпен тук: <https://www.namrb.org/bg/aktualno/protokol-za-provedenite-konsultatsii-mezhdu-ministerstvoto-na-finansite-i-nsorb-po-proekta-na-zdbrb-za-2025-godina-tchastta-za-obshtinite-16338> .

В резултат от преговорите, в Бюджет 2025 г. се предвижда следната рамка за общините:

1. Основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с централния бюджет за 2025 г. са в размер на 8 870,6 млн. лв., (увеличават се спрямо 2024 г. с 1 058,7 млн. лв. или с 13%), в т.ч.:

- 460 млн. лв. обща изравнителна субсидия (ръст от 50 млн. лв. или с 12%, при поискан от НСОРБ ръст в размер на 84 млн. лв. или 35 %);
- 60 млн. лв. трансфер за други целеви разходи за местни дейности за 2024 г. за компенсиране ръста на минималната работна заплата в местните дейности (без увеличение спрямо 2024 г., при поискан от НСОРБ ръст в размер на 10 млн. лв. или 10 %). Трансферът се включва за втора поредна година в държавния бюджет по предложение на НСОРБ;
- 454,0 млн. лв. целева субсидия за капиталови разходи (ръст от 27,7 млн. лв. или 6,5%, при поискан от НСОРБ символичен ръст от 12 млн. лв. или 3 %, за сметка на по-висок такъв за Инвестиционната програма по Приложение 3). Трансферът беше изцяло премахнат от МФ в първоначалния проект на ЗДБРБ 2025, именно заради наличието на отделна Инвестиционна програма и възстановен след преговорите между МФ и ръководството на УС на НСОРБ;
- 49,0 млн. лв. трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища (ръст от 0,8 млн. лв. или 1,6% при поискано от НСОРБ увеличение в размер на 7 млн. лв. или 14 %).
- 7 907,6 млн. лв. обща субсидия за делегираните от държавата дейности., (ръст от 979,9 млн. лв. или с 14 %), разпределен по функции както следва:
 - 726,5 млн. лв. за общинска администрация - предоставено е поисканото от НСОРБ увеличение със 145 млн. лв. за функция „Общи държавни служби“, дейност „Общинска администрация“, с което да се осигури реален ръст за 2025 г. на ресурса за възнаграждения с 95,17 млн. лв. или с 15%.
 - 87,3 млн. лв. за функция „Отбрана и сигурност“ – предоставено е поисканото от НСОРБ увеличение от 10,8 млн. лв. или 14%. Увеличението на разходите за персонал в тази функция е с ръста на МРЗ;
 - 5 378,9 млн. лв. за функция „Образование“ – предоставено е поисканото от НСОРБ увеличение с 575 млн. лв. или 12%. Средствата са за продължаване на политиката за увеличение на възнагражденията на педагогическите специалисти за достигане

на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната за 2024 г. и ръста на МРЗ за непедагогическия персонал;

- **383,7 млн. лв. за функция „Здравеопазване“** – ръст от 35,9 млн. лв. или 10% при поискано от НСОРБ увеличение в размер на 70 млн. лв. или 20 %;
- **1 051,7 млн. лв. за функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“** - 149 млн. лв. или 17% ръст при поискано от НСОРБ увеличение в размер на 421 млн. лв. или 47 % във връзка необходимостта от удвояване броя на потребителите на „Асистентската подкрепа“, поради значителното редуциране на ползвателите на социални услуги в домашна среда по европроекти;
- **275,8 млн. лв. за група „Култура“** – ръст с 53,4 млн. лв. или 24% при поискано увеличение от НСОРБ в размер на 58 млн. лв. или 26 %;
- **Икономически дейности и услуги (ферибот Белослав) – 3,8 млн. лв.** – ръст от 0,4 млн. лв. или 12%.

2. Предвидено е продължаване на Националната програма за общински проекти за финансиране на проектиране, строителство, основен ремонт и реконструкция на общинска инфраструктура, като индикативният общ размер на проектите, включени в Приложение 3 е близо 7 млрд. лв. НСОРБ изрази позиция, че предложеният от МФ годишен размер на ресурса за разплащане през 2025 г. по тази програма в размер на 1,150 млрд. лв. е крайно недостатъчен за напредналата фаза на изпълнение на проектите, както и за запазване на философията на Програмата, а именно – революращо допълване на проектите до ежегодния лимит на всяка община.

Съгласно чл. 113 от проекта на ЗДБРБ за 2025 г. са променени следните условия по Програмата, спрямо разпоредбите на чл. 107 от ЗДБРБ за 2024 г.:

- конкретизирани са някои разходи и лимити, като са добавени детайлни разпоредби за допустимите и недопустимите разходи (например разходи за текущ ремонт и поддръжка, инфлационни корекции и финансиране от ЕС средства);
- определена е конкретна финансова рамка на максималната стойност на разходите за 2025 г., които не могат да бъдат повече от 1,150 млн. лв.

- добавени са разпоредби относно стойностите на авансовите и междинни плащания – до 50% за проектиране и до 20% за строителство, при изискване за обезпечение;
- определен е само един срок за изменение на Приложение 3 – след 30 юни 2025 г. Кметовете на общини ще имат възможност да предлагат изменения в рамките на общия размер за съответната община по Приложение 3.
- дава се възможност общините да дофинансират проекти със собствени или заемни средства, като се запазва задължението за подаване на заявление за рефинансиране при европейско финансиране, в случай че проектът е допустим.

3. Предвидено е увеличение с 21%, спрямо ЗДБРБ за 2024 г. на средствата за превоз на пътници по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони (чл. 52).

4. Въвеждане на нови разпоредби и изисквания относно:

- **„Данъчната амнистия“**, с която се предвижда отписване на начислените лихви върху публични задължения за местни данъци и такса за битови отпадъци при определени условия. **Ако пълният размер на главницата по публично задължение или установено с акт на орган по приходите публично вземане за местни данъци и/или такса битови отпадъци за периода до 31 декември 2024 г. бъде погасена изцяло (чрез плащане или прихващане) от 1 януари до 30 юни 2025 г., лихвата се отписва изцяло. За погасявания в периода 1 юли до 30 септември 2025 г., се отписват 90% от лихвата, а за погасявания от 1 октомври до 31 декември 2025 г., се отписват 80% от лихвата. Условието важат за задължения, установени до 31 декември 2024 г., и се прилагат дори при изпълнителни производства или производства по несъстоятелност, с изключение на суми, събрани чрез публична продажба или разпределение в несъстоятелност. Компетентната община има задължение да уведоми съответния изпълнител при погасяване на вземането (§ 13).**
- **Промени в Закона за социалните услуги (§7), с които:**
 - се удължава възможността за финансиране от държавния бюджет само на тези видове социални услуги, които до влизането в сила на закона са определени като държавно делегирани дейности - до влизането в сила на новите стандарти за финансиране на социалните услуги (по чл. 45 от ЗСУ). За тези услуги се прилагат и разпоредбите на закона относно създаването, прекратяването,

финансирането и прекратяването на финансирането, годишното планиране, заплащането на таксите за ползване и освобождаването от такси за ползване и възлагането на социални услуги, финансирани от държавния бюджет;

- се удължават сроковете за закриване на съществуващите домове за медико-социални грижи за деца, които се управляват от Министерството на здравеопазването – до 31.12.2025 г.;
- се определя нов срок, от 1 януари 2026 г., в който социалните услуги се финансират от държавния бюджет съгласно стандартите за финансиране на социалните услуги, определени по чл. 45, като дотогава, финансирането на социалните услуги от държавния бюджет е съгласно стандартите за финансиране, разработвани по досегашния ред.

- **В проекта на ЗДБРБ за 2025 г. е предвидена разпоредба, която ограничава правомощията на всички общини относно разходването на преходните остатъци, а не само на тези в процедура на финансово оздравяване. С нея се въвежда изискване кметовете на общини да изпращат предварителна информация в МФ относно предложенията за месечно разпределение на преходните остатъци преди приемането на бюджета от общинския съвет (чл. 100).**

4. Предвидено е запазване на добре работещите норми от предходни години, както следва:

- сроковете за предоставяне на основните субсидии на общините (чл. 56 от проекта);

- възможността за трансформиране на част от целевата субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи за извършване на неотложни текущи ремонти, като обхватът на допустимите дейности се определи с постановлението за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2025 г. (чл. 57);

- условията за предоставяне на общините на неусвоената/незаявена целева субсидия за капиталови разходи от 2024 г. през 2025 г. въз основа на акт на Министерския съвет (чл. 58);

- сроковете за възстановяване на неусвоените средства и възможностите за ползване на наличните остатъци от целеви трансфери и

от преходните остатъци от предходни години от обща субсидия за делегираните от държавата дейности (чл. 87 - 91 и чл. 93 - 94);

- възможността за **по-висок лимит на общинския дълг, извън ограниченията по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ** за заеми, предоставени от финансови посредници в изпълнение на финансови инструменти, управляван от ФМФИ - до 25 на сто (чл. 95);

- условията за изчисляване на ограничението за поети ангажименти за разходи по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ, като не се включват ангажименти за разходи по сключени договори за дейностите по чистотата, за сметка на други целеви разходи, включително за местни дейности и за изпълнението на **проекти по инвестиционната програма по Приложение № 3 към чл. 113, ал. 13 (чл. 96).**

- допълнителни изисквания за **общините с финансови затруднения (чл. 92, чл. 99 и чл. 101);**

- условията за **ползване на данъчни облекчения за деца (§ 2);**

- условията за финансиране на програми, приети от Министерския съвет за **компенсации за електроенергия за сметка на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“**, вкл. и за компенсация на тези разходи до размера на цените за битови потребители в детски ясли, детски градини, яслени групи в детските градини, училища, детски спортни школи, читалища, молитвени домове, храмове и манастири на регистрирани вероизповедания (§ 3);

- **незаплащането до 31 декември 2025 г. от потребителите на такси за ползване на финансираната от държавния бюджет социална услуга „асистентска подкрепа“ по чл. 15, т. 10 от Закона за социалните услуги (§ 4);**

- Запазени са и разпоредбите относно условията за възстановяването на разходи по проекти с право на данъчен кредит по ЗДДС (чл. 84), плащанията отДФЗ на разходи за ДДС по проекти на общини (чл. 85), задължителното въвеждане на ИФИСО (чл. 97), лимитите за представителни разходи (чл. 98), недължимостта на наем, когато бюджетните организации са настанени в сгради - собственост на държавата или на общините (чл. 81) и задължението за вноска от 50 на сто от наемната цена от предоставени на държавни и общински предприятия и едноличните търговски дружества с държавно, съответно с общинско участие, както и дъщерните им дружества застроени или незастроени недвижими имоти (чл. 103) и др.

С Протокола по чл. 77 от ЗПФ, НСОРБ предложи и конкретни изменения и допълнения в Законопроекта за държавния бюджет за 2025 г., които Ви предоставяме в *Приложение № 1*.

С оглед очакванията за обсъждане и приемане на проекта на ЗДБРБ за 2025 г. от комисиите на 51-то Народно събрание в следващите седмици, ще очакваме Вашите допълнителни предложения и становища по законопроекта в срок до края на работния ден на 27 декември 2024 г. (петък) на e-mail: pozicia@namrb.org.

Обръщаме внимание, че Приложение № 3 към законопроекта не е съгласувано с НСОРБ, като конкретни предложения за неговото изменение могат да станат по инициатива на МФ и/или на народните представители.

Като разчитаме на Вашата обратна връзка и активни действия за запознаване на народните представители от Вашия регион с приоритетните предложения на НСОРБ по законопроекта за държавния бюджет за 2025 г.,

С уважение,

 Invalid signature

X

Силвия Георгиева
Изпълнителен директор НСОРБ
Signed by: SILVIYA NEDELICHEVA GEORGIEVA

Силвия Георгиева

Изпълнителен директор

**Предложения на НСОРБ за конкретни изменения и допълнения в
Законопроекта за държавния бюджет за 2025 г.**

1. В чл. 56, ал. 3, думите „указания на министъра на финансите за годишното приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2025 г.“ да се заменят с „постановлението за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2025 г.“.

Мотиви: Предложението цели осигуряване на нормативни условия на достатъчно ранен етап от подготовката и приемането на общинските бюджети, което да позволи по-ефективното разходване на средствата от целевата субсидия за капиталови разходи и да гарантира прозрачност и обществено консултиране на предложените изисквания към общините. В този смисъл е необходимо и осигуряване на нормативна възможност, извършените до приемане на бюджета погасителни вноски по заеми за капиталови разходи, да могат да се възстановяват за сметка на целевата субсидия за капиталови разходи, след приемането от общинските съвети на съответните разчетите по чл. 94, ал. 3, т. 5 от ЗПФ.

2. В чл. 88, в чл. 90 и чл. 94, предлагаме думите „склучен договор с изпълнител“ да се заменят с думите „обявена обществена поръчка по реда на Закона за обществените поръчки“.
3. В чл. 91, в края на изречението да се добави следния текст „с изключение на обекти, за които към 31 декември 2024 г. е обявена обществена поръчка по реда на Закона за обществените поръчки“.

Мотиви: В много случаи по обективни причини има забавяне в процедурите за възлагане на обществени поръчки в строителството. Със замяната на изключението от условието за възстановяване на средствата от неусвоени средства от трансфери за други целеви разходи, вкл. и от трансформирана целева субсидия за капиталови разходи, ще позволи на общините да реализират съответните дейности, за които са им предоставени средства до края на 2023 г.

4. В чл. 92, да се добави нова ал. 3 със следното съдържание:

„(3) За 2025 г., при изчисляване на условията по чл. 130а. от Закона за публичните финанси не се включват поети ангажименти за разходи по сключени договори от общината за сметка на сметка на трансферите от централния бюджет по чл. 52, ал. 1, т. 1, буква „г“ от Закона за публичните финанси и изпълнението на приоритетни проекти по Инвестиционната програма за общински проекти по приложение № 3 към чл. 107 на ЗДБРБ за 2024 г. и чл. 113, ал. 13.

Мотиви: Начинът за определяне на поетите ангажименти за разходи, дефиниран в Допълнителните разпоредби на ЗПФ и начинът на определяне на общините с

финансови затруднения следва да бъдат доразвити в контекста на променените условия.

5. В чл. 96, т. 3, преди думите чл. 113, ал. 13 да се добави следния текст „чл. 107 на ЗДБРБ за 2024 г. и“.

Мотиви: Предложението осигурява пълнота на начина на определяне на изключенията съобразно факта, че в общините предстои или има сключени договори и на основание чл. 107 от ЗДБРБ за 2024 г.

6. В чл. 97, ал. 1, думите задължително да се заменят с „могат“.

Мотиви: Това е дългогодишно предложение на общините – законът да дава възможност, а не задължителност и е свързано с трудностите и проблемите, които по-големите общини срещат при въвеждането на Интегрираната финансово - информационна система и предстоящите допълнителни ангажименти във връзка с подготовката за преминаване към еврото.

7. В чл. 100, преди думите „изпраща в МФ“ да се добави „по чл. 99“.

Мотиви: Предложението е редакционно и пояснява, че само за общини във финансово оздравяване ще се изисква предварително съгласуване на предложенията за месечно разпределение на преходните остатъци, а не за всички общини.

8. В чл. 113, предлагаме:

8.1. Ал. 5, т. 3 да добие следната редакция:

„3. разходи, за които е осигурено финансиране със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Европейските фондове при споделено управление, чрез други инструменти на Европейския съюз и национални програми.“

8.2. В ал. 6, думите „е в размер до 1 150 млн. лв.“ да се заменят с „е в размер не по-малко от 3 млрд. лв.“

8.3. Разпоредбата на ал. 7 да добие следната редакция:

„(7) Общините могат предварително да финансират, както и да дофинансират със свободни собствени средства, включително от заеми, разходите, свързани с изпълнението на проектите по ал. 1. Предварително финансираните разходи по изречение първо подлежат на верификация и възстановяване по ред и условия, определени в акта на Министерския съвет по ал. 12.

8.4. В ал. 8, думите „допустим“ да се заменят с „договорен“.

8.5. В ал. 12, текстът да стане изречение първо, като преди думите „верифициране“, се добави „сключване на споразуменията по ал. 1,“. Да се добави второ изречение със следното съдържание: „В акта по изречение първо се определят и конкретни срокове, които не могат да бъдат по-дълги от:

1. за подписване на споразуменията по ал. 1 от министъра на регионалното развитие и благоустройството – до 30 календарни

дни от датата на входиране на искане от кмета на община за подписване на споразумение;

2. за авансови, междинни и окончателни плащания по сключените споразумения по ал. 1 - до 15 календарни дни от датата на входиране на искане от кмета на общината за авансово, междинно или окончателно плащане.“

8.6. В ал. 14, думите „по Приложение №3“ да се заменят с:

„за една година в зависимост от категорията на общината съгласно заповедта на министъра на регионалното развитие и благоустройството по чл. 36, ал. 2 от Закона за административно-териториалното устройство на Република България, както следва:

- за общини с категория 1 - до 50 млн. лв.;

- за общини с категория 2 - до 30 млн. лв.;

- за общини с категория 3 - до 15 млн. лв.;

- за общини с категория 4 - до 10 млн. лв.,

за общини с категория 5 - до 6 млн. лв.,

с изключение на общините с население над 180 000 души по данни на Националния статистически институт към 31 декември 2023 г., за които общата максимална стойност на сключените споразумения по ал. 1 може да бъде до 100 млн. лв.“

8.7. Ал. 15 да отпадне.

Мотиви: Предложените редакционни промени целят осигуряване на предвидимост за важни, полезни и успешни модели за финансиране на публичната инфраструктура, какъвто беше приложен през 2024 г. чрез Инвестиционната програма за общински проекти и който се предлага да бъде продължен със ЗДБРБ за 2025 г. Моделът за изпълнение на инвестиционната програма е успешен и приемлив за общините, което позволява да бъде мултиплициран в бъдеще и като система за многогодишно капиталово бюджетиране, така както се препоръчва от страна на ОИСР и други организации.

Но за целта общините като ключов и добре работещ “инвеститор” в публична инфраструктура трябва да получат не само финансова, но и методическа и техническа подкрепа от централните администрации. Въпреки, че народните представители и министрите заявяват ясно приоритетите и начинът на реализиране на тази програма, в процеса на нейното изпълнение впоследствие, с различни указания, администрацията доразписва други правила, условия и практика. Има огромно забавяне както при сключването на споразуменията, така и при изплащането на авансовите и междинни плащания и това създава несигурност, която допълнена с неясните правила за разплащанията, създава риск за понасяне на санкции от страна на общините под формата на неустойки по договорите с изпълнителите.

Настояваме в Бюджет 2025 да бъде продължена първоначалната философия на програмата – чрез осигуряване на ресурс за всяка община в рамките на определените годишни лимити за разплащания по категории общини. По този начин, на принципа на револвирането, всяка една община ще може да предлага допълване на Инвестиционната програма с приоритетни проекти със срок на изпълнение до 2028 г., но в размер на текущите разплащания до годишния ѝ лимит, определен съобразно категоризацията. Подобен принцип беше възприет през 2024 г. и в Приложение № 3 се отразяваха обособено средствата по лимита за текущата година и общият размер за целия период на финансиране. Считаме, че дискриминационно, само за общинските проекти се предлага максимален размер на текущите разплащания, тъй като подобна рестриктивна разпоредба не е предвидена в чл. 112 по отношение на националните приоритетни инвестиционни проекти.

По отношение на предложените редакции относно въвеждането на минимални изисквания за срокове за сключване на споразуменията и максимални срокове за разплащания, считаме че ускоряването на процедурите по реализиране на инвестиционната програма, освен че ще осигури необходимата прозрачност и предвидимост, биха се осигурили възможности и за допълнителни приходи по държавния бюджет (*от ДДС, корпоративен данък и др.*) в рамките на над 1 млрд. лв.

9. Да се включат разпоредбите, действали до 2022 г., вкл. относно осигуряването на подкрепа за общините при разплащането на **наложени финансови корекции** (възстановяване на нормата за тристранните споразумения и поемането на 80 на сто от дължимите финансови корекции по европроекти).

10. В Преходни и заключителни разпоредби на ЗДБРБ за 2025 г. да се **включи текст, указващ начина на изчисление на фискалните показатели по ЗПФ, при условията на действащата мащабна инвестиционна програма, както следва: „§ ... При изчисляване на лимитите по чл. 94, ал. 3, т. 1 и т. 2 и на условията по чл. 130а. от Закона за публичните финанси за 2024 г. не се включват нови ангажименти за разходи и поети ангажименти за разходи по сключени договори от общината за сметка на изпълнението на приоритетни проекти по Инвестиционната програма за общински проекти по приложение № 3 към чл. 107 на ЗДБРБ за 2024 г.“**